Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 8. 2022, sp. zn. 8 Tdo 722/2022, ECLI:CZ:NS:2022:8.TDO.722.2022.1

Číslo: 13/2023

Právní věta:

Prohlášení viny podle § 206c tr. ř. je dobrovolným vyjádřením obviněného, které činí po řádném poučení soudem na základě své vůle o skutku kladeném mu za vinu, jímž souhlasí, že ho spáchal, i s tím, jak je v obžalobě právně posouzen. Jde o svobodný projev vůle, jenž není vázán na další konkrétní postup či rozhodnutí soudu (např. na rozhodnutí o podmíněném zastavení trestního stíhání podle § 307 tr. ř.). Právní důsledky spojené s prohlášením viny nenastávají okamžikem učinění prohlášení obviněným, ale až rozhodnutím soudu o tom, zda ho přijímá nebo nepřijímá (§ 206c odst. 4 tr. ř.).

Soudem přijaté prohlášení viny obviněného podle § 206c odst. 7 tr. ř. nelze odvolat, a to ani v dalším řízení v téže věci bez ohledu na to, zda došlo ke zrušení meritorního rozhodnutí, které na prohlášení viny navazovalo.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 17.08.2022

Spisová značka: 8 Tdo 722/2022

Číslo rozhodnutí: 13

Číslo sešitu: 3

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Prohlášení viny

Předpisy: § 206c tr. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Dotčená rozhodnutí:

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 5. 2022, sp. zn. 8 Tdo 391/2022

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 13. 4. 2022, sp. zn. 8 Tdo 93/2022

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 6. 4. 2022, sp. zn. 11 Tdo 223/2022

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. 2. 2022, sp. zn. 3 Tdo 102/2022

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 8. 2021, sp. zn. 4 Tdo 797/2021

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 6. 2021, sp. zn. 7 Tdo 533/2021

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 4. 2021, sp. zn. 8 Tdo 258/2021

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud odmítl jako zjevně neopodstatněné dovolání obviněného D. Ú. proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočky v Liberci ze dne 8. 3. 2022, sp. zn. 55 To 24/2022, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Okresního soudu v České Lípě pod sp. zn. 33 T 50/2021.

I.
Dosavadní průběh řízení

1. Okresní soud v České Lípě rozsudkem ze dne 9. 11. 2021, sp. zn. 33 T 50/2021, uznal obviněného D. Ú. vinným přečinem ohrožení pod vlivem návykové látky podle § 274 odst. 1 tr. zákoníku spáchaným tak, že

> dne 8. 2. 2021 ve 21:45 hodin řídil po pozemní komunikaci II/259, v obci D. po předchozím požití psychotropní látky, bez vážného důvodu osobní motorové vozidlo tovární značky XY, šedé barvy, RZ: XY, a když byl zastaven a kontrolován hlídkou Policie České republiky, Obvodní oddělení XY, byla u něj provedenou orientační zkouškou pomocí testu DrugWipe® 5 SP v jeho slinách zjištěna přítomnost THC, a v krvi odebrané mu téhož dne ve 23:58 hodin v nemocnici Česká Lípa, mu byla znaleckým zkoumáním zjištěna přítomnost látky delta-9-tetrahydrokanabinolu v koncentraci 14,4 ng/ml, přičemž látka delta 9-tetrahydrokanabinol patří mezi psychotropní látky uvedené v příloze č. 4 k nařízení vlády č. 463/2013 Sb., o seznamech návykových látek, ve smyslu § 44c odstavec 1 zákona č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákon, a po ovlivnění touto látkou se nacházel ve stavu, který nebyl slučitelný s bezpečným řízením a ovládáním vozidla.

2. Za uvedený přečin soud prvního stupně obviněného odsoudil podle § 274 odst. 1 tr. zákoníku k trestu odnětí svobody v trvání tří měsíců, jehož výkon mu podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložil na zkušební dobu v trvání dvanácti měsíců. Podle § 73 odst. 1, odst. 3 tr. zákoníku mu uložil trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení všech motorových vozidel na dvanáct měsíců.

3. Krajský soud v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci, jako soud odvolací, usnesením ze dne 8. 3. 2022, sp. zn. 55 To 24/2022, odvolání obviněného podle § 256 tr. ř. jako nedůvodné zamítl.

II.
Dovolání obviněného a vyjádření k němu

4. Proti tomuto usnesení odvolacího soudu obviněný podal prostřednictvím obhájce podle § 265b odst. 1 písm. h), i) tr. ř. dovolání, protože napadené usnesení spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotněprávním posouzení a byl mu uložen takový druh trestu, který zákon nepřipouští, o což opíral především své přesvědčení, že mu byl vadně uložen trest zákazu činnosti. Poukázal zejména na to, že tím, že řídil vozidlo pod vlivem návykové látky, nevznikla žádná škoda, spolupracoval s policejními orgány a poskytl veškerou součinnost. Navíc je bezúhonnou osobou a nikdy nebyl za obdobné jednání postižen ani v přestupkovém řízení. Od počátku činil vše, aby své jednání ospravedlnil a napravil se, vzdal se užívání marihuany a uzavřel darovací smlouvu pro spolek na podporu zvířat se závazkem uhradit peněžitou částku 5 000 Kč.

5. Obviněný nezpochybnil skutek, jenž se stal, ale vytýkal, že odvolací soud nepřezkoumal výrok o vině. Zdůraznil, že soudy nebraly do úvahy skutečnosti, které bylo třeba zvažovat v jeho prospěch a

promítnout do podmíněného zastavení trestního stíhání podle § 307 tr. ř., podle něhož postupoval soud prvního stupně v usnesení ze dne 10. 8. 2021, sp. zn. 33 T 50/2021, které ovšem odvolací soud považoval za nesprávné zejména proto, že nepostačovalo jen prohlášení obviněného, že se ve zkušební době podmíněného zastavení zdrží řízení motorových vozidel, ale bylo nutné uložit trest zákazu činnosti. Proto usnesení soudu prvního stupně zrušil rozhodnutím ze dne 21. 9. 2021, sp. zn. 55 To 362/2021, a věc tomuto soudu vrátil s tím, že nejsou splněny podmínky pro podmíněné zastavení trestního stíhání. Podle obviněného odvolací soud vadně bez dalšího shledal jeho vinu pouze na základě doznání, které však učinil pro účely podmíněného zastavení trestního stíhání podle § 307 tr. ř., jež odvolací soud neakceptoval. Obviněný poukázal na rozdíl mezi doznáním podmiňujícím postup podle § 307 odst. 1 písm. a) tr. ř. a prohlášením viny podle § 206c odst. 1 tr. ř., a konstatoval, že když se doznal podle § 307 odst. 1 písm. a) tr. ř., nemohl odvolací soud postupovat podle § 246 odst. 1 písm. b) tr. ř. a tvrdit, že nemohl výrok o vině s ohledem na prohlášení viny obviněného podle § 206c tr. ř. přezkoumávat. Za takových okolností proto nebyla v souladu s § 2 odst. 5, 6 tr. ř. vina řádně posouzena, neboť nebyla bez rozumných pochybností prokázána (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 8. 4. 2009, sp. zn. 4 Tz 5/2009).

6. Obviněný zaměřil dovolání i proti výroku o trestu zákazu činnosti spočívajícím v zákazu řízení všech motorových vozidel s tím, že soudy nesprávně posoudily veškeré okolnosti a uložily ho v rozporu se zákonem, protože za přečin podle § 274 odst. 1 tr. zákoníku nelze mechanicky ukládat trest zákazu činnosti. Vytýkal soudům, že dostatečně nezvážily zásadu přiměřenosti trestní sankce a princip proporcionality (viz nález Ústavního soudu ze dne 7. 8. 2017, sp. zn. II. ÚS 2027/17). Nebraly v této souvislosti do úvahy všechny okolnosti spáchaného činu a jeho poměry ve smyslu zásad uvedených v § 38 tr. zákoníku. Pro obviněného je uložený trest téměř likvidační, když bylo možné účelu trestního řízení dosáhnout i jiným druhem trestu, např. uložením obecně prospěšných prací nebo peněžitým trestem. Soudy nedbaly na to, že skutku upřímně litoval, a že v důsledku tohoto trestu přišel o jediný zdroj obživy, což má negativní dopad i na jeho prarodiče, kterým vypomáhal finančně a zajišťoval jim transport. Předmětný skutek je jediným přešlapem v jeho životě. Jde i o vybočení z rozhodovací praxe v jiných, obviněným dokladovaných případech (viz rozhodnutí v trestních věcech Obvodního soudu pro Prahu 2 pod sp. zn. 4 T 298/2015 a sp. zn. 2 T 220/2017 a další), v nichž došlo k podmíněnému zastavení trestního stíhání, aniž by byl obviněným uložen trest zákazu činnosti, ač šlo o typově závažnější jednání. I když soudy v jeho trestní věci nejsou těmito rozhodnutími vázány, jde o rozpornost s ústavními principy a právní jistotou. Z těchto důvodů je trest zákazu činnosti uložený obviněnému nezákonný, a jedná se o trest, který zákon nepřipouští.

7. Závěrem dovolání obviněný navrhl, aby Nejvyšší soud usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočky v Liberci ze dne 8. 3. 2022, sp. zn. 55 To 24/2022, i rozsudek Okresní soud v České Lípě ze dne 9. 11. 2021, sp. zn. 33 T 50/2021, zrušil podle § 265k odst. 1 tr. ř. a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

8. Státní zástupkyně Nejvyššího státního zastupitelství (§ 265h odst. 2 tr. ř.) ve vyjádření k dovolání poukázala na to, že soud prvního stupně postupoval podle § 206c odst. 1 tr. ř., neboť obviněný prohlásil, že je vinný spácháním skutku tak, jak je popsán v obžalobě a že souhlasí s právní kvalifikací v ní uvedenou, a soud toto prohlášení viny přijal (§ 206c odst. 4 tr. ř.), tudíž dokazování prováděno nebylo. Z těchto důvodů v rozsahu výroku o vině je dovolání obviněného nepřípustné, protože prohlášení viny bylo učiněno v souladu se zákonem. Negovala právní závěr obviněného, že v posuzované trestní věci není možné přihlížet k prohlášení viny, protože k němu došlo za účelem podmíněného zastavení trestního stíhání podle § 307 odst. 1, 2 tr. ř., které počítá pouze s doznáním, nikoliv s prohlášením viny. Uvedla, že institut prohlášení viny zahrnuje doznání, které je obsahově totožné s prohlášením obviněného, že spáchal skutek, pro který je stíhán. Institut podmíněného zastavení trestního stíhání tedy může navazovat, resp. být spojován rovněž s prohlášením viny podle § 206c odst. 1 tr. ř.

9. Přípustným je podle státní zástupkyně dovolání pouze ohledně výroku o trestu zákazu činnosti, avšak s ohledem na ustanovení podle § 265b odst. 1 písm. h) a i) tr. ř. nepřiměřenost trestu nedopadá na žádný z dovolacích důvodů (viz rozhodnutí č. 22/2003 Sb. rozh. tr.). Proti trestu lze námitky vznášet prostřednictvím důvodu uvedeného v § 265b odst. 1 písm. i) tr. ř., pokud byl uložen druh trestu, který zákon nepřipouští, nebo trest ve výměře mimo trestní sazbu stanovenou v trestním zákoně za trestný čin, jímž byl uznán vinným. Takové pochybení ale dovolatel nevytýká. Zásah dovolacího soudu by tedy přicházel v úvahu pouze výjimečně, kdyby dospěl k závěru, že uložený trest je v extrémním rozporu s povahou a závažností trestného činu a s dalšími relevantními hledisky (viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 11. 2016, sp. zn. 8 Tdo 1561/2016, a ze dne 25. 6. 2018, sp. zn. 8 Tdo 718/2018), např. není-li respektována zásada přiměřenosti trestních sankcí a proporcionality, protože ukládání trestu obecnými soudy se nemůže ocitnout vně rámce ústavní konformity, což se vztahuje zejména na případy, kdy obecné soudy při rozhodování o trestu mohou porušit některé ústavně zaručené základní právo nebo svobodu obviněného (viz nález Ústavního soudu ze dne 31. 3. 2005, sp. zn. I. ÚS 554/04). K tomu může dojít, jestliže rozhodnutí o trestu je nepřezkoumatelné v důsledku absence odůvodnění, nachází-li se mimo kritéria pro volbu druhu a stanovení konkrétní výměry trestu, či je založeno na skutkovém stavu zjištěném v extrémním rozporu s provedeným dokazováním anebo v důsledku tzv. opomenutých důkazů (viz nález Ústavního soudu ze dne 17. 4. 2018, sp. zn. II. ÚS 492/17, a usnesení Ústavního soudu ze dne 27. 6. 2018, sp. zn. IV. ÚS 2947/17). Takové nedostatky však v řízení předcházejícím vydání přezkoumávaných rozhodnutí neshledala.

10. Trest zákazu činnosti byl v posuzované trestní věci obviněnému uložen za trestnou činnost spáchanou v souvislosti s řízením motorového vozidla, takže jeho uložení není v rozporu se zákonem, a i když obviněný projevil jistou sebereflexi a uvědomění si škodlivosti spáchaného činu, přesto bylo třeba vzít v úvahu, že byl příležitostným uživatelem marihuany, byl zaměstnán jako testovací řidič, a právě její užívání se promítlo do ovlivnění jeho řidičských schopností, čímž vystavil jiné řidiče riziku kolize a ohrožení života a zdraví, což zvyšuje společenskou škodlivost jeho trestného jednání. Tyto skutečnosti, o něž se opíral odvolací soud, svědčí o tom, že tento druh trestu měl být obviněnému uložen. Délka trestu zákazu činnosti vyměřená na samé spodní hranici zákonné trestní sazby je spáchanému činu zcela přiměřená, a není třeba tento druh trestu a jeho výměru porovnávat s jinými obdobnými trestními věcmi, neboť je při ukládání trestu třeba dbát zásadu individuálního posouzení každé věci. Při závěru, že trest byl vyměřen v souladu se všemi podmínkami, státní zástupkyně navrhla, aby Nejvyšší soud dovolání obviněného podle § 265i odst. 1 písm. b) tr. ř. odmítl.

III.
Přípustnost dovolání

11. Nejvyšší soud shledal, že dovolání podal obviněný jako oprávněná osoba podle § 265d odst. 1 písm. c), odst. 2 tr. ř., v zákonné lhůtě a na místě, kde lze podání učinit (§ 265e odst. 1, 2 tr. ř.), a dále zkoumal splnění podmínek přípustnosti dovolání podle § 265a odst. 1, 2 tr. ř., zejména s ohledem na to, že soud prvního stupně ve smyslu § 206c odst. 4 tr. ř. přijal prohlášení obviněného o vině, což má význam pro rozsah přezkumné činnosti Nejvyššího soudu.

12. Podle § 265a odst. 1 tr. ř. lze dovoláním napadnout pravomocné rozhodnutí ve věci samé, jestliže soud rozhodl ve druhém stupni a zákon to připouští. Skutečnost, kdy zákon takovou možnost napadnout dovoláním rozhodnutí soudu druhého stupně připouští, vyplývá z povahy takového rozhodnutí a řízení z jakého vzešlo. Dovolatel může napadnout dovoláním rozhodnutí odvolacího soudu pouze v tom rozsahu, v jakém byl podle § 254 odst. 1 tr. ř. odvolací soud oprávněn přezkoumat rozsudek soudu prvního stupně (srov. rozhodnutí publikované pod č. 20/2004 Sb. rozh. tr.). Obdobně tomu je tehdy, jestliže obviněný prohlásil vinu podle § 206c odst. 1 tr. ř. a soud toto prohlášení přijal (§ 206c odst. 4 tr. ř.), protože podle § 206c odst. 7 věta druhá tr. ř. skutečnosti uvedené v prohlášení viny nelze napadat opravným prostředkem [§ 246 odst. 1 písm. b) tr. ř.], což v důsledku znamená, že

odvolací soud výrok o vině v rozsahu, v jakém bylo soudem prohlášení viny obviněného přijato, nemůže přezkoumat podle § 254 odst. 1 tr. ř., protože ho podala osoba, která takovou část rozsudku nemůže napadat. Tudíž ani Nejvyšší soud nemůže v této části rozhodnutí odvolacího soudu přezkoumávat.

13. Vzhledem k tomu, že takto v posuzované věci rozhodl i odvolací soud a rozsudek soudu prvního stupně ve vztahu k výroku o vině nepřezkoumával, tak Nejvyšší soud shledal, že v rozsahu, v jakém obviněný prohlásil svou vinu, není dovolání ve smyslu § 265a odst. 1 tr. ř. přípustné.

14. Podle protokolu o hlavním líčení konaném soudem prvního stupně dne 10. 8. 2021 obviněný za přítomnosti svého obhájce po přednesení návrhu na potrestání a po poučení samosoudkyní o možnosti sjednat dohodu o vině a trestu podle § 206b tr. ř., nebo prohlásit vinu podle § 206c tr. ř., anebo prohlásit skutečnosti uvedené v návrhu na potrestání za nesporné podle § 206d tr. ř., výslovně uvedl „prohlašuji svoji vinu, jsem vinen skutkem, který byl čten státní zástupkyní, prohlašuji, že jsem se toho skutku dopustil, souhlasím s tím, že je i správně kvalifikován, a že skutečnosti uvedené v obžalobě považuji za nesporné a souhlasím s tím, aby se upustilo od jejich dokazování“. Státní zástupkyně k přijetí tohoto prohlášení zaujala kladné stanovisko. Samosoudkyně podle § 206d tr. ř. (podle obsahu šlo správně o § 206c tr. ř.) vyhlásila usnesení, že „soud přijímá prohlášení viny obžalovaného a dokazování v rozsahu, v jakém obžalovaný prohlásil vinu, tedy při zachování popisu skutku a právní kvalifikace tak, jak je uvedeno v návrhu na potrestání, nebude prováděno“. Dále soud prvního stupně vyslechl obviněného pouze k jeho osobním poměrům a provedl listinné důkazy a ve věci rozhodl rozsudkem, jak je výše popsán.

15. Z uvedeného je tedy zjevné, že obviněný prohlásil vinu a souhlasil s použitou právní kvalifikací skutku jako přečinu ohrožení pod vlivem návykové látky podle § 274 odst. 1 tr. zákoníku. Vše zcela ve smyslu § 206c tr. ř., což soud usnesením přijal. Z těchto důvodů mohl Nejvyšší soud přezkoumávat pouze jiné výroky, které se netýkají rozsahu, v jakém soud ji přijal prohlášení viny obviněného.

IV.
Důvodnost dovolání

a) k důvodu podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř.

16. Obviněný dovolání podal i proti jiným skutečnostem, ve vztahu k nimž uplatnil důvod podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. podle něhož je možné podat dovolání, jestliže rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotněprávním posouzení. Tento dovolací důvod se týká nesprávné aplikace zákonných znaků skutkové podstaty trestného činu na zjištěný skutkový stav, jímž je dovolací soud vázán. Vedle vad, které se týkají právního posouzení skutku, lze s odkazem na uvedený dovolací důvod vytýkat též „jiné nesprávné hmotněprávní posouzení“, jímž se rozumí zhodnocení otázky, která nespočívá přímo v právní kvalifikaci skutku, ale v právním posouzení jiné skutkové okolnosti mající význam z hlediska hmotného práva (srov. sjednocovací materiál uveřejněný pod č. 36/2004, s. 299 Sb. rozh. tr.). Obsah konkrétně uplatněných námitek, tvrzení i právních názorů, o něž je v dovolání opírána existence určitého dovolacího důvodu, musí skutečně věcně odpovídat zákonnému vymezení takového dovolacího důvodu podle § 265b tr. ř., pouze formální odkaz na příslušné ustanovení nestačí (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 7. 8. 2002, sp. zn. 5 Tdo 482/2002). Aby Nejvyšší soud mohl věcně dovolání přezkoumat, tak tvrzení v dovolání musí po obsahové stránce konkrétní dovolací důvod skutečně naplňovat, pokud tomu tak není, jde o dovolání podané z jiného než zákonem uvedeného důvodu [viz § 265i odst. 2 písm. b) tr. ř.].

17. Tyto zásady je možné prolomit, jestliže nebyly dodrženy zásadní požadavky spravedlivého procesu (srov. článek 6 Listiny a články 36 a 38 Úmluvy), neboť rozhodování o mimořádném

opravném prostředku se nemůže ocitnout mimo rámec ochrany základních práv jednotlivce a tato ústavně garantovaná práva musí být respektována (a chráněna) též v řízení o všech opravných prostředcích (k tomu viz např. nálezy Ústavního soudu ze dne 25. 4. 2004, sp. zn. I. ÚS 125/04, ze dne 18. 8. 2004, sp. zn. I. ÚS 55/04, ze dne 31. 3. 2005, sp. zn. I. ÚS 554/04, stanovisko pléna ze dne 4. 3. 2014, sp. zn. Pl. ÚS-st. 38/14).

18. Obsah dovolání v posuzované věci svědčí o tom, že obviněný výslovně nenapadá skutek, jak byl soudy zjištěn, ani jeho právní kvalifikaci, čímž respektuje rozsah, v jakém svou vinu prohlásil, jakož i nemožnost Nejvyššího soudu v tomto smyslu výrok o vině přezkoumat. Podstatou námitek podřazených pod důvod podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř., a to zcela v rozporu s jeho zákonným vymezením, je nespokojenost obviněného s procesním postupem, který po jeho prohlášení viny podle § 206c odst. 1 tr. ř. následoval.

19. Přestože tyto námitky stojí mimo uplatněné dovolací důvody, Nejvyšší soud k nim *obiter dictum* uvádí, že obviněný se zcela neopodstatněně domáhá postupu podle § 307 tr. ř., resp. odvolacímu soudu vytýká, že zrušil soudem prvního stupně vydané rozhodnutí, jímž trestní stíhání obviněného podmíněně zastavil, a ten v nyní přezkoumávaném rozhodnutí názory odvolacího soudu akceptoval a obviněnému při trvání jeho prohlášení o vině a trestu (§ 206c odst. 1, 4 tr. ř.) uložil vedle podmíněného odsouzení i trest zákazu činnosti řízení všech motorových vozidel. Postup podle § 307 odst. 1, 2, 3 tr. ř. je rozhodnutím soudu, jenž v řízení o přečinu může se souhlasem obviněného zastavit trestní stíhání, jsou-li splněny další zákonem stanovené podmínky, mimo jiných, že se obviněný doznal. Záleží tedy na posouzení všech rozhodných skutečností, na jejichž základě soud rozhodne.

20. Prohlášení viny podle § 206c odst. 1 tr. ř. (zařazeného do zákona zákonem č. 333/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších předpisů a některé další trestní předpisy, s účinností od 1. 10. 2020) umožňuje obviněnému prohlásit, že je vinný spácháním skutku anebo některého ze skutků uvedených v obžalobě a že souhlasí s právní kvalifikací takového skutku uvedenou v obžalobě (§ 206c odst. 1 tr. ř.). Jde o kvalifikovanější formu pozitivní aktivní účasti obviněného na konečném objasnění jeho trestné činnosti a rozhodnutí o ní. Podle § 206c odst. 6 tr. ř. se dokazování v rozsahu, v jakém obviněný prohlásil vinu, neprovádí, a je-li soudem přijato (§ 206c odst. 4 tr. ř.), je podle § 206c odst. 7 tr. ř. nevratné, protože prohlášení viny nelze odvolat a skutečnosti v něm uvedené nelze napadat opravným prostředkem. Z toho plyne, že zákon vylučuje zpětné hodnocení obsahu prohlášení (skutečností v něm uvedených), a to na základě řádného i mimořádného opravného prostředku (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 6. 2021, sp. zn. 7 Tdo 533/2021).

21. Uvedené zásady svědčí i o tom, že prohlášení viny je dobrovolným vyjádřením obviněného, které činí po poučení soudem podle své vůle o činu, který mu je kladen za vinu, a souhlasí s tím, že ho spáchal i s tím, jak byl v obžalobě právně posouzen. Jde o svobodný projev vůle čímkoliv nepodmíněný. O tomto prohlášení rozhoduje soud tak, že vysloví, zda ho přijímá nebo nepřijímá (§ 206c odst. 4 tr. ř.). Podle § 206c odst. 5 věta první tr. ř. soud prohlášení viny nepřijme, není-li v souladu se zjištěným skutkovým stavem nebo zjistí-li, že v předchozím řízení došlo k závažnému porušení práv obviněného. Prohlášení viny tedy nesmí přijmout, pokud by bylo v rozporu se zásadami řádného objasnění věci podle § 2 odst. 1 tr. ř., článku 8 odst. 2 Listiny a článku 6 odst. 1 Úmluvy anebo by došlo k porušení práva na obhajobu, srov. články 38 odst. 2 a 40 odst. 2, 3 Listiny. Ustanovení § 206c odst. 5 věta druhá tr. ř. stanoví, že soud prohlášení viny nemusí přijmout, pokud takový postup nepovažuje za vhodný s ohledem na okolnosti případu a vyjádření ostatních stran, z čehož je zjevné, že soud před rozhodnutím musí uvedené skutečnosti uvážit a před přijetím prohlášení obviněného je zvažovat a své rozhodnutí i s ohledem na ně korigovat. Rozhodným pro závěr o tom, zda prohlášení obviněného bude mít důsledky, které jsou s ním spojované, není samotné

prohlášení obviněného, ale až uvedené rozhodnutí soudu o tom, že ho přijímá, případně nepřijímá. Takto učiněné rozhodnutí soudu nelze napadnout žádným opravným prostředkem. Důsledkem jeho nepřijetí je jen to, že soud k prohlášení obviněného nepřihlíží, a provádí dokazování. To vyplývá i z ustanovení § 206c odst. 8 tr. ř., podle něhož, pokud soud rozhodne, že prohlášení viny nepřijímá, k prohlášení viny se nepřihlíží, tzn., že se ve věci provádí dokazování a soud o vině obviněného podle jeho výsledků rozhodne, jako by takové prohlášení učiněno nebylo. V takovém případě však obviněný i proti výroku o vině může podat opravné prostředky, protože se zde neuplatní § 206c odst. 7 písm. c) tr. ř., neboť druhá věta tohoto ustanovení platí jen v případě, kdy je prohlášení viny soudem přijato.

22. Podle uvedené zákonné úpravy je zřejmé, že prohlášení viny obviněného není podmíněno tím, jakým směrem se má další dokazování, případně řízení ubírat, stejně tak nejsou zákonem stanoveny žádné jiné podmínky ani vazby na konkrétní procesní postup, na nějž soud přijetí prohlášení viny nemůže vázat, a ani obviněný své prohlášení jím nemůže podmiňovat. Toto prohlášení má zásadně vztah jen k tomu, že v rozsahu, v němž byla vina prohlášena, se dokazování ke skutku nebo části trestného jednání uvedeného v obžalobě neprovádí a bude provedeno pouze ve zbylém rozsahu; tím není dotčena možnost vyslýchat obviněného k účasti jiných osob na spáchaném skutku, ohledně kterého prohlásil vinu (§ 206c odst. 6 tr. ř.).

23. V posuzované věci je se zřetelem na námitky obviněného nutné zdůraznit právě nezvratitelnost soudem přijatého prohlášení viny, protože podle § 206c odst. 7 tr. ř. ho nelze odvolat. Toto pravidlo je striktní, platí za všech okolností a je tedy absolutní, protože zákon s ním nespojuje žádné další okolnosti a neuvádí ani žádné výjimky, které by ho mohly prolomit. Z tohoto důvodu, jsou námitky obviněného uplatněné v dovolání, jimiž poukazoval na to, že jeho prohlášení se vztahovalo k postupu podle § 307 tr. ř., nepřijatelné, neboť jde o názor, který je zcela v rozporu se všemi výše uvedenými zásadami, jimiž je prohlášení viny podle § 206c tr. ř. ovládáno. Odvolací soud plně respektoval, že skutečnosti uvedené v prohlášení viny nelze napadat opravným prostředkem (§ 206c ost. 7 tr. ř.), což se promítlo i do § 246 odst. 1 písm. b) tr. ř., kde je stanoveno, že „rozsudek může odvoláním napadnout (…) obžalovaný pro nesprávnost výroku, který se ho přímo dotýká, nejde-li o výrok o vině v rozsahu, v jakém soud přijal jeho prohlášení viny“. Obě citovaná ustanovení tak jsou výjimkou z dvouinstančnosti trestního řízení, avšak plně v souladu s čl. 2 Protokolu č. 7 k Evropské úmluvě o lidských právech a s čl. 14 odst. 5 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech.

24. Nejvyšší soud připomíná, že před vydáním nyní posuzovaných rozhodnutí stížnostní soud ve svém usnesení ze dne 21. 9. 2021, sp. zn. 55 To 362/2021, z podnětu stížnosti státního zástupce při respektu k těmto zásadám shledal, že nedošlo ke splnění podmínek pro podmíněné zastavení trestního stíhání podle § 307 tr. ř., o němž v této trestní věci v jím přezkoumávaném usnesení ze dne 10. 8. 2021, sp. zn. 33 T 50/2021 rozhodl soud prvního stupně. Stížnostní soud totiž dospěl k závěru, že soud prvního stupně se dostatečně nevypořádal se všemi podmínkami stanovenými v § 307 tr. ř., a jak z předmětného usnesení vyplynulo, shledal, že okolnosti, za kterých k činu došlo, nejsou postačující pro podmíněné zastavení trestního stíhání, a poukázal na nutnost obviněnému uložit trest zákazu činnosti, protože obviněný pracoval jako profesionální řidič a současně užíval návykové látky. Rovněž přihlédl k tomu, že byla u obviněného ve vozidle nalezena další dávka marihuany. Uvedené okolnosti měly být ze strany soudu prvního stupně zhodnoceny a promítnuty i do odpovídající trestní sankce, což se však při postupu podle § 307 odst. 1, odst. 2 tr. ř. nestalo, a proto stížnostní soud přistoupil ke kasaci tohoto prvostupňového rozhodnutí (srov. body 5. až 10. usnesení stížnostního soudu ze dne 21. 9. 2021, sp. zn. 55 To 362/2021, založeného na č. l. 94 až 95 spisu).

25. Soud prvního stupně v nyní přezkoumávaném rozsudku ze dne 9. 11. 2021, sp. zn. 33 T 50/2021, uvedené názory stížnostního soudu akceptoval, a odvolací soud se s nyní vydaným rozsudkem ztotožnil. Jestliže obviněný v dovolání vytýkal, že odvolací soud nevytkl soudu prvního stupně, že nepostupoval podle § 2 odst. 5, 6 tr. ř., je třeba ve smyslu přijatého prohlášení viny obviněného podle § 206c odst. 1, 4 tr. ř. zdůraznit, že uvedený institut se týká řízení v trestní věci téhož obviněného

bez hledu na to, dojde-li po přijetí jeho prohlášení viny ke zrušení meritorního rozhodnutí. Lze proto pouze připomenout, že odvolací soud v nyní přezkoumávaném usnesení, správně v postupu soudu prvního stupně neshledal žádné procesní nedostatky § 258 odst. 1 písm. a) tr. ř., a zdůraznil, že ačkoli obviněný odvoláním napadl rozsudek soudu prvního stupně v celém rozsahu, byl rozsah jeho přezkumné povinnosti omezen prohlášením viny podle § 206c odst. 1 tr. ř., které ve smyslu § 246 odst. 1 písm. b) tr. ř. omezovalo i rozsah odvolacích práv obviněného (srov. body 7. a 8. usnesení odvolacího soudu).

26. I když v posuzované věci zrušil stížnostní soud první usnesení soudu prvního stupně ze dne 10. 8. 2021, sp. zn. 33 T 50/2021, kterým bylo trestní stíhání obviněného podmíněně zastaveno podle § 307 odst. 1, odst. 2 tr. ř., v průběhu jehož řízení bylo postupováno podle § 206c tr. ř., bylo i v následném řízení předmětné prohlášení viny učiněné obviněným podle § 206c odst. 1 tr. ř. a přijaté soudem podle § 206 odst. 4 tr. ř., i pro další řízení v téže věci stále platné. Soudy jím byly i po zrušení předchozího usnesení o podmíněném zastavení vázány, a proto nemohly ani v navazujícím řízení skutek nebo jeho část odpovídající přijatému prohlášení viny prokazovat postupem podle § 2 odst. 5, 6 tr. ř., jak se obviněný domáhal. To plyne z podstaty prohlášení o vině, které je neodvolatelné, a nenapadnutelné opravným prostředkem (§ 206c odst. 7 tr. ř.), když z této jeho povahy nemohlo být ani odvolacím soudem přezkoumáno [§ 246 odst. 1 písm. b) tr. ř.].

27. Nejvyšší soud neshledal v řízení předcházejícím vydání přezkoumávaných rozhodnutí soudů obou stupňů nedostatky, které obviněný vytýkal, a proto, i když to obviněný výslovně neuváděl, je vhodné připomenout, že lze konstatovat, že nedošlo k vybočení ze zákonných procesních postupů a pravidla spravedlivého procesu nebyla porušena.

b) k důvodu podle § 265b odst. 1 písm. i) tr. ř.

28. Podle § 265b odst. 1 písm. i) tr. ř. lze dovolání podat, jestliže byl obviněnému uložen druh trestu, který zákon nepřipouští, nebo trest ve výměře mimo trestní sazbu stanovenou zákonem na trestný čin, jímž byl uznán vinným.

29. Druhem trestu, který zákon nepřipouští, se rozumí zejména případy, v nichž byl obviněnému uložen některý z druhů trestů uvedených v § 52 tr. zákoníku bez splnění těch podmínek, které zákon předpokládá, tj., pokud v konkrétním případě určitému pachateli za určitý trestný čin nebylo možno uložit některý druh trestu s ohledem na jeho zvláštní zákonné podmínky. Může jít i o případ kumulace dvou nebo více druhů trestů, které podle zákona nelze vedle sebe uložit. Jde též o takový druh trestu, jenž nedovoluje uložit zákon účinný v době, kdy se rozhoduje o trestném činu. Za uložení trestu mimo zákonem stanovenou trestní sazbu se považuje případ, kdy u odstupňovatelných druhů trestu, které mají určitou sazbu vymezenou trestním zákoníkem, se vyměří trest, jenž zákonnou maximální hranici přesahuje. U trestu odnětí svobody je konkrétní hranice trestní sazby stanovena v příslušném ustanovení zvláštní části trestního zákona. U trestu zákazu činnosti podle § 73 odst. 1 tr. zákoníku lze případ, kdy není mezi trestným jednáním, pro něž byl obviněný odsouzen, a zakázanou činností shledána souvislost, považovat za nesplnění zákonem stanovené podmínky pro uložení takového trestu.

30. Jiná pochybení soudu spočívající v nesprávném druhu či výměře uloženého trestu, zejména nesprávné vyhodnocení kritérií uvedených v § 39 až § 42 tr. zákoníku, a v důsledku toho uložení nepřiměřeně přísného trestu nebo naopak mírného trestu, nelze v dovolání namítat prostřednictvím tohoto ani jiného dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 tr. ř. [viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 2. 9. 2002, sp. zn. 11 Tdo 530/2002 (uveřejněné pod č. 22/2003 Sb. rozh. tr.]. Námitky založené na výhradách proti přiměřenosti uloženého trestu ve smyslu § 38 odst. 1, 2 tr. zákoníku na uvedený důvod dovolání rovněž nedopadají, protože jde o obecné ustanovení, které stanoví pouze obecné principy zastřešující způsob, jak soudy s přihlédnutím k obecným i konkrétním polehčujícím a

přitěžujícím okolnostem posuzují přiměřenost zvažované trestní sankce. Zásada přiměřenosti (proporcionality) v širším slova smyslu je obecně uznávaný právní princip (srov. např. nález Ústavního soudu ze dne 31. 3. 2005, sp. I. ÚS 554/2004), který je podstatnou náležitostí právního státu, a je označována též jako zákaz nadměrnosti zásahů do práv a svobod. Uvedené ustanovení na důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. nedopadá, neboť má jiný smysl, než je zákonem přikládán např. ustanovení podle § 43 tr. zákoníku (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 4. 2016, sp. zn. 8 Tdo 433/2016).

31. Dovolacími námitkami obviněný směřuje především proti uložení trestu zákazu činnosti, který považuje za příliš tvrdý a v rozporu se zásadami pro ukládání tohoto druhu trestu podle § 73 odst. 1 tr. zákoníku, neboť soudy neposuzovaly všechny zákonem stanovené okolnosti a prokázané skutečnosti. K tomu je vhodné zmínit, že účelem trestu zákazu činnosti podle § 73 odst. 1 tr. zákoníku je na časově omezenou dobu (jeden rok až deset let) zamezit pachateli, aby mohl vykonávat určité zaměstnání, povolání nebo funkci nebo takovou činnost, k níž je zapotřebí zvláštního povolení, nebo jejíž výkon upravuje zvláštní předpis, a to v případech, kdy pachatel toho zneužil ke spáchání trestné činnosti. Za splnění zákonných podmínek může být takovou zakazovanou činností i řízení motorových vozidel, pokud se pachatel v souvislosti s touto činností dopustil trestného činu (srov. usnesení nejvyššího soudu ze dne 29. 11. 2006, sp. zn. 11 Tdo 1165/2006). Jestliže pachatel spáchal trestný čin ohrožení pod vlivem návykové látky podle § 274 odst. 1 tr. zákoníku, jako řidič motorového vozidla, je třeba zpravidla uložit trest zákazu činnosti řídit motorové vozidlo (viz rozhodnutí č. 15/1977 Sb. rozh. tr.)

32. Podle obsahu přezkoumávaných rozhodnutí byl obviněnému uložen vedle trestu odnětí svobody podmíněně odloženého na zkušební dobu i trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel na dobu dvanácti měsíců, což je v daném zákonném rozpětí (podle § 73 odst. 1 tr. zákoníku) trest na samé dolní hranici uvedené trestní sazby. Soud prvního stupně ve svém rozsudku vysvětlil úvahy, jimiž se při ukládání tohoto druhu trestu řídil, zejména přihlížel k tomu, že obviněný vědomě požil návykovou látku, byť si byl velmi dobře vědom, jaké účinky tato látka může mít. S ohledem na délku trestního řízení a dosavadní bezúhonnost obviněného, stejně tak s přihlédnutím k jeho prohlášení viny, soud považoval za dostačující uložení uvedeného výchovného trestu, který pro potrestání obviněného shledával nezbytným, a zdůraznil, že být účastníkem silničního provozu znamená plně respektovat všechna bezpečností pravidla, mezi nimiž je základním předpokladem, že řidič nesmí vozidlo řídit bezprostředně po požití návykových látek [viz § 5 odst. 2 písm. b) zákona č. 361/2000 Sb., o silničním provozu, srov. bod 5. rozsudku soudu prvního stupně].

33. Odvolací soud se k námitkám obviněného uloženým trestem zákazu činnosti rovněž podrobně zabýval a ztotožnil se se závěry soudu prvního stupně. Nad rámec jím zvolené argumentace poukázal na nutnost generální prevence a striktního dodržování všech pravidel silničního provozu, kde požívání návykových látek vede k vážným a tragickým následkům. Za pozornost stojí i to, že právě výkon zaměstnání obviněného jako testovacího řidiče, kdy je řízení motorových vozidel jeho zdrojem obživy, měl mít obviněný před tím, než se dopustil posuzované trestné činnosti, na paměti a měl se užívání marihuany zdržet. Jako konzument zná účinky na svůj organizmus i to, že v těle člověka přetrvávají poměrně dlouho. Zákaz řídit motorová vozidla je jen zákonným důsledkem jím spáchané trestné činnosti, při níž projevil jako řidič svou nezodpovědnost. Skutečnost, že obviněný potřebuje řidičské oprávnění k výkonu svého povolání, jež je zdrojem jeho příjmu a je na něm závislá i jeho rodina, mu měla sloužit spíše k tomu, aby ještě obezřetněji přistupoval k řízení motorového vozidla (srov. body 14. až 16. usnesení odvolacího soudu).

34. Nejvyšší soud závěrům soudů nižších stupňů přisvědčil a v druhu uloženého trestu i v jeho výši neshledal vytýkaná pochybení, protože soudy plně respektovaly podmínky, za kterých se především trest zákazu činnosti ukládá, neboť zvažovaly okolnosti rozhodné pro jeho ukládání ve smyslu § 39 až 42 a § 73 tr. zákoníku. Soud prvního stupně řádně odůvodnil, proč volil trest zákazu činnosti ve

spojení s podmíněným trestem odnětí svobody (srov. přiměřeně např. nálezy Ústavního soudu ze dne 4. 4. 2007, sp. zn. III. ÚS 747/06 a ze dne 11. 6. 2014, sp. zn. I. ÚS 4503/12).

35. Pro úplnost lze k obviněným zmiňovaným námitkám, v rámci nichž citoval některá soudní rozhodnutí, uvést, že trest ukládaný za konkrétní trestnou činnost pachateli je vždy trestem individuálním, jenž nelze nekriticky posuzovat s jinými tresty ukládanými byť za obdobnou trestnou činnosti, protože nikdy nejsou dva případy shodné natolik, aby bylo možné pouze jejich porovnáním dojít ke zcela stejným kritériím. Naopak je trest vždy určen ve vztahu k osobě pachatele v konkrétní věci, při jehož výměře v daném případě musí soud zvážit – a to při vědomí principu ultima ratio – čtyři základní kritéria: 1. proporcionalitu trestu vzhledem k povaze a závažnosti spáchaného trestného činu, a to i s ohledem na relativní závažnost daného trestného činu v rámci systematiky trestných činů ve zvláštní části trestního zákoníku; 2. individuální prognózu neboli možnost nápravy pachatele; 3. poměry pachatele, tedy pevnost jeho sociálních, kulturních a rodinných vazeb v hostitelské zemi a v zemi, do níž má být vyhoštěn, jakož i zájmy a blaho dětí pachatele; a 4. prognózu rizika ohrožení bezpečnosti lidí, majetku nebo jiného obecného zájmu (viz nález Ústavního soudu ze dne 11. 6. 2014, sp. zn. I. ÚS 4503/12).

36. Posouzením okolností, které soudy měly v přezkoumávané věci při ukládání trestu na paměti, lze dojít k závěru, že uvedená kritéria respektovaly. Obviněnému byl uložen trest zákazu činnosti v souladu se zásadou proporcionality, jakožto korektivem pro řádné vyměření trestu při vyvážení jak odplatné funkce trestu, tak i funkce výchovné. Tato zásada totiž nepřipouští ukládání takových postihů, které by před účelem trestu jako spravedlivé sankce za spáchaný čin upřednostňovaly účely preventivní, výchovný, zábranný apod. Jinými slovy, princip proporcionality se neomezuje jenom na výměru trestu v rozmezí spodní a horní hranice trestní sazby. Váže obecné soudy též k tomu, aby i uvnitř tohoto rozmezí zachovávaly maximu trestat podobné případy podobně a rozdílné rozdílně. Vybočení z principu proporcionality při sledování jiných účelů a cílů – typicky ukládáním exemplárních trestů anebo jiným nepřiměřeným zostřením represe – ve své podstatě narušuje principy rovnosti lidí před zákonem a právo na spravedlivý proces. Co je však nejdůležitější, křiví cit pro spravedlnost ve společnosti (viz nález Ústavního soudu ze dne 11. 6. 2014, sp. zn. I. ÚS 4503/12, bod 25., 26.). Shora uvedené zásady soudy nižších stupňů braly do úvahy a své rozhodnutí uložit obviněnému i trest zákazu činnosti zvažovaly s ohledem na všechny jimi zjištěné okolnosti, které v této trestní věci řádně posoudily.

37. Závěrem lze pouze zdůraznit, že uložený trest zákazu činnosti není trestem exemplárním ani nespravedlivým, protože je odrazem jednání obviněného, na které bylo třeba působit právě takto zvolenou sankcí, což soudy dostatečně a přesvědčivě odůvodnily, a tudíž vyhověly předpokladu, že naprostým ústavněprávním minimem náležitého ospravedlnění zásahů státu do práva jednotlivce při ukládání trestů je dodržení požadavků plynoucích z práva na řádné odůvodnění soudního rozhodnutí jako jednoho z komponentů spravedlivého procesu (srov. KMEC, J., KOSAŘ, D., KRATOCHVÍL, J., BOBEK, M. Evropská úmluva o lidských právech. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 757 až 758). Trest zákazu činnosti ukládaly i se zřetelem na prohlášení viny obviněného podle § 206c odst. 1 tr. ř.

38. Z výše rozvedených důvodů Nejvyšší soud dovolání obviněného shledal nedůvodným, což mohl učinit na základě napadených rozhodnutí a příslušného spisu, a proto ho odmítl jako celek jako zjevně neopodstatněné podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř.